Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA JEVGENIJA TANČEVA [*EVGENI TANCHEV*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 1. oktobrī[1]

Lieta C-507/19

Bundesrepublik Deutschland
pret
XT

(*Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Patvēruma politika – Palestīnietis, kas ir bezvalstnieks – *UNRWA* aizsardzības vai palīdzības izbeigšana – Nosacījumi *ipso facto* bēgļa statusa piešķiršanai

1. Ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) lūdz Tiesu izskaidrot dažus Direktīvas 2011/95/ES 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta aspektus[2]. Lieta ir par to, vai Palestīnas bēglis būtu kvalificējams kā "izslēgts no to personu loka, kas atzītas par bēgļiem", vai arī viņam ir šāds statuss "*ipso facto*" saskaņā ar Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu un, konkrētāk, cik liela nozīme šajā kvalificēšanā var būt pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas maiņai starp divām dažādām *UNRWA* "darbības zonām" pirms viņa izceļošanas uz Eiropas Savienības dalībvalsti. Konkrēti, pieteikuma iesniedzējs sākotnēji uzturējās Sīrijā, pēc tam uz ilgāku laiku pārcēlās uz Libānu, bet pēc tam uz īsu brīdi atgriezās Sīrijā pirms aizceļošanas uz Vāciju pa sauszemi. Iesniedzējtiesa lūdz norādījumus par ģeogrāfisko apgabalu, kas tai būtu jāņem vērā, novērtējot pieteikuma iesniedzēja statusu saskaņā ar šīs direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Starptautiskās tiesības

1. Ženēvas konvencija

2. Konvencija par bēgļa statusu, kas parakstīta Ženēvā 1951. gada 28. jūlijā (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sējums, 150. lpp., Nr. 2545 (1954)), ir stājusies spēkā 1954. gada 22. aprīlī. Šī konvencija ir papildināta ar 1967. gada 31. janvārī Ņujorkā noslēgto Protokolu par bēgļa statusu, kas ir stājies spēkā 1967. gada 4. oktobrī (turpmāk tekstā – "Ženēvas konvencija").

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.).

3. Ženēvas konvencijas 1. panta A punktā ir definēts jēdziens "bēglis", un 1. panta D punktā ir noteikts:

"Šī Konvencija neattiecas uz personām, kas pašreiz saņem aizsardzību vai palīdzību no citām Apvienoto Nāciju struktūrām, izņemot Apvienoto Nāciju Augstākā Komisāra pārvaldi bēgļu jautājumos.

Ja personām šāda aizsardzības vai palīdzība ir pārtraukta jebkādu iemeslu dēļ un ja pēc Apvienoto Nāciju Ģenerālās Asamblejas rezolūcijām to stāvoklis nav īpaši noteikts, tām *ipso facto* jābauda šīs Konvencijas labvēlība."

2. UNRWA

4. Ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 1949. gada 8. decembra Rezolūciju Nr. 302 (IV) par palīdzību Palestīnas bēgļiem tika izveidota Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības un darba aģentūra Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos (*United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East*, turpmāk tekstā – "*UNRWA*"). Aģentūras mandāts tika regulāri atjaunots, un pašreizējā mandāta darbība beidzas 2023. gada 30. jūnijā [3]. Tās uzdevums ir nodrošināt Palestīnas bēgļu labklājību un humāno attīstību.

3. UNHCR

5. ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos pārvalde (*Office of the United Nations High Commissioner for Refugees*, turpmāk tekstā – "*UNHCR*") tika izveidota 1950. gada 14. decembrī ar Apvienoto Nāciju Ģenerālās asamblejas Rezolūciju Nr. 428 (V). Atbilstoši ANO Statūtu 22. pantam ANO Augstais komisārs bēgļu jautājumos ir Apvienoto Nāciju Organizācijas palīginstitūcija.

B. Savienības tiesības

6. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu, skaidrības labad tika pārstrādāta un atcelta Direktīva 2004/83/EK [4], un šajā direktīvā tika veiktas vairākas būtiskas izmaiņas. Tomēr 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts netika grozīts.

7. Direktīvas 2011/95 ceturtajā apsvērumā ir teikts, ka Ženēvas konvencija un protokols veido pamatu bēgļu aizsardzības starptautiski tiesiskajam režīmam. Šīs direktīvas 4. apsvēruma formulējums ir identisks Direktīvas 2004/83 trešā apsvēruma formulējumam.

8. Direktīvas 2011/95 12. apsvērumā ir noteikts, ka šīs direktīvas galvenais mērķis ir, no vienas puses, nodrošināt, ka dalībvalstis piemēro vienotus kritērijus, lai identificētu personas, kam patiesi nepieciešama starptautiskā aizsardzība, un, no otras puses, nodrošināt, lai minētajām personām visās dalībvalstīs būtu pieejams minimālais pabalstu līmenis. Direktīvas 2004/83 6. apsvērums ir formulēts identiski.

3 Skat. rezolūciju, ko 2019. gada 13. decembrī pieņēma ANO Ģenerālās asambleja, A/RES/74/83.

4 Padomes Direktīva (2004. gada 29. aprīlis) par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2004, L 304, 12. lpp.).

9. Direktīvas 2011/95 22.–24. apsvērumā ir paredzēts:

"(22) Nosakot bēgļa statusu saskaņā ar Ženēvas konvencijas 1. pantu, apspriešanās ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos (*UNHCR*) var sniegt dalībvalstīm noderīgas vadlīnijas.

(23) Būtu jānosaka standarti bēgļa statusa definēšanai un saturam, lai dotu norādījumu dalībvalstu kompetentajām struktūrām Ženēvas konvencijas piemērošanā.

(24) Nepieciešams ieviest vienotus kritērijus patvēruma pieteikuma iesniedzēju atzīšanai par bēgļiem Ženēvas konvencijas 1. panta nozīmē."

10. Direktīvas 2011/95 1. pantā "Mērķis" ir paredzēts:

"Šīs direktīvas mērķis ir noteikt standartus, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, lai noteiktu vienotu bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un lai noteiktu piešķirtās aizsardzības saturu."

11. Direktīvas 2011/95 2. pants "Definīcijas" ir formulēts šādi:

"Šajā direktīvā piemēro šādas definīcijas:

a) "starptautiskā aizsardzība" ir bēgļa un alternatīvās aizsardzības statuss, kā noteikts e) un g) apakšpunktā;

b) "starptautiskās aizsardzības saņēmējs" ir persona, kurai ir piešķirts bēgļa statuss vai alternatīvās aizsardzības statuss, kā noteikts e) un g) apakšpunktā;

c) "Ženēvas konvencija" ir Ženēvas 1951. gada 28. jūlija Konvencija par bēgļa statusu, kas grozīta ar Ņujorkas 1967. gada 31. janvāra protokolu;

d) "bēglis" ir trešās valsts valstspiederīgais, kas, pamatoti baidoties no vajāšanas rases, reliģijas, tautības, politisko uzskatu vai piederības kādai noteiktai sociālai grupai dēļ, atrodas ārpus valsts, kuras valstspiederīgais viņš ir, un kas nespēj vai šādu baiļu dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību, vai bezvalstnieks, kas, atrazdamies ārpus savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts, to pašu iepriekš minēto iemeslu dēļ nevar vai šādu baiļu dēļ nevēlas tajā atgriezties, un uz kuru neattiecas 12. pants;

e) "bēgļa statuss" nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku par bēgli;

f) "persona, kas tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību" ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, ko nevar kvalificēt kā bēgli, bet attiecībā uz kuru ir sniegts pietiekams pamatojums, lai uzskatītu, ka attiecīgā persona, ja tā atgrieztos savā izcelsmes valstī, vai ja bezvalstnieks atgrieztos savas agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, tam draudētu reāls risks ciest būtisku kaitējumu, kā noteikts 15. pantā, un uz kuru neattiecas 17. panta 1. un 2. punkts, un kas nevar vai šāda riska dēļ nevēlas pieņemt minētās valsts aizsardzību;

g) "alternatīvās aizsardzības statuss" nozīmē, ka dalībvalsts atzīst trešās valsts valstspiederīgo vai bezvalstnieku kā personu, kas ir tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību;

h) "starptautiskās aizsardzības pieteikums" ir pieprasījums, ko dalībvalstij iesniedzis trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas cenšas saņemt bēgļa vai alternatīvās aizsardzības statusu un kas nepārprotami nepieprasa cita veida aizsardzību, kura ir ārpus šīs direktīvas darbības jomas un par kuru var iesniegt atsevišķu pieteikumu;

i) "pieteikuma iesniedzējs" ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu, par kuru vēl nav pieņemts galīgais lēmums;

[..]

n) "izcelsmes valsts" ir valstspiederības valsts vai valstis vai bezvalstniekiem – agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts vai valstis."

12. Direktīvas 2011/95 5. panta "Starptautiskās aizsardzības vajadzības, kas rodas uz vietas" 3. punktā ir noteikts:

"Neierobežojot Ženēvas konvenciju, dalībvalstis var noteikt, ka pieteikuma iesniedzējam, kas iesniedz turpmāku pieteikumu, parasti nepiešķir bēgļa statusu, ja vajāšanas riska pamatā ir apstākļi, kurus pieteikuma iesniedzējs paša pieņemta lēmuma rezultātā radījis kopš izcelsmes valsts atstāšanas."

13. 11. pantā "Izbeigšana" ir paredzēts šādi:

"1. [..] bezvalstnieks zaudē bēgļa statusu, ja viņš [..]:

[..]

f) [..] būdams bezvalstnieks, var atgriezties savā agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valstī, jo vairs nepastāv apstākļi, saistībā ar kuriem viņš atzīts par bēgli.

2. Izskatot 1. punkta [f) apakšpunktu], dalībvalstis ņem vērā, vai apstākļu maiņa ir tik nozīmīga un vai tai ir tik pastāvīgs raksturs, ka bēgļa bailes no vajāšanas vairs nevar uzskatīt par pamatotām.

3. [1. punkta f) apakšpunktu] nepiemēro bēglim, kurš var atsaukties uz nepārvaramiem iemesliem, kas izriet no iepriekš veiktas vajāšanas, lai atteiktos pieņemt [..] aizsardzību vai, ja viņš ir bezvalstnieks, viņa agrākās pastāvīgās dzīvesvietas valsts aizsardzību."

14. 12. pantā "Izslēgšana" ir noteikts:

"1. [..] valstspiederīgo vai bezvalstnieku izslēdz no to personu loka, kas atzīti par bēgļiem, ja:

a) uz viņu attiecas Ženēvas konvencijas 1. panta D punkta darbības joma, kas attiecas uz aizsardzību vai palīdzību, ko sniedz Apvienoto Nāciju Organizācijas struktūras vai aģentūras, izņemot Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos. Ja šāda aizsardzība vai palīdzība jebkādu iemeslu dēļ izbeigta, līdz galam nenokārtojot šādu personu stāvokli saskaņā ar attiecīgajām Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas rezolūcijām, minētās personas paša šā fakta dēļ ir tiesīgas gūt labumu no šīs direktīvas;

[..]."

15. 14. pantā "Bēgļa statusa atcelšana, izbeigšana vai atteikums to pagarināt" ir paredzēts:

"1. [..] dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt [..] valstspiederīgo vai bezvalstnieka bēgļa statusu, ko piešķīrusi valsts, administratīva, tiesu vai tiesām līdzīgu iestāžu struktūra, ja viņš izbeidzis būt bēglis saskaņā ar 11. pantu.

[..]

3. Dalībvalstis atceļ, izbeidz vai atsaka pagarināt [..] bezvalstnieka bēgļa statusu, ja attiecīgā dalībvalsts pēc tam, kad viņam piešķirts bēgļa statuss, konstatē, ka:

a) viņš saskaņā ar 12. pantu būtu jāizslēdz vai ir izslēgts no to persona loka, ko atzīst par bēgli;

[..].”

II. Pamatlietas faktiskie apstākļi un prejudiciālie jautājumi

16. Saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu XT (arī saukts par “pieteikuma iesniedzēju”) ir palestīniešu izcelsmes bezvalstnieks, kurš dzimis 1991. gadā Damaskā Sīrijā. Viņš ir reģistrēts *UNRWA* kā Palestīnas bēglis Jarmukas nometnē uz dienvidiem no Damaskas.

17. No nenoteikta brīža laikposmā no 2013. gada oktobra līdz 2015. gada 20. novembrim viņš atradās Libānā, kur viņam bija pagaidu darbs vai kur viņš veica gadījuma rakstura darbus. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nav skaidrs, vai viņš šajā laikā lūdza un/vai saņēma reālu palīdzību no *UNRWA*.

18. Pēc tam XT pameta Libānu un devās uz Kudsaju [*Qudsaya*] Sīrijā, kur viņš īsu brīdi uzturējās kopā ar saviem ģimenes locekļiem. Dažas dienas vēlāk viņš pameta Sīriju un pa sauszemi devās uz Vāciju. Precīzs viņa uzturēšanās laiks Sīrijā no lietas materiāliem nav skaidrs, taču saskaņā ar *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federālā migrācijas un bēgļu pārvalde, Vācija) sniegto informāciju viņš pameta Libānu “novembra beigās”. Tādējādi viņš pirms došanās uz Vāciju esot uzturējies Sīrijā 10 dienas. Saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu laikā, kad XT atstāja Sīriju, Jordānija un Libāna jau bija slēgušas robežu palestīniešu bēgļiem, kas ieradās no Sīrijas.

19. Šķiet, ka kara un konflikta apstākļu Sīrijā dēļ laikā, kad XT pameta šo valsti, *UNRWA* iespējas sniegt aizsardzību un palīdzību Sīrijas darbības zonā [5] bija stipri ierobežotas [6]. Tomēr saskaņā ar pašas paziņojumiem aģentūra turpināja sniegt palīdzību Sīrijas darbības zonā un, neraugoties uz sarežģītajām problēmām, “saglabāja programmas budžetā atbalstīto veselības aprūpi, izglītību, profesionālo apmācību, mikrofinansēšanu, atbalstu jauniešiem un sociālos pakalpojumus”, pielāgojot tos bruņotā konflikta ierobežotajiem apstākļiem [7].

20. XT ieradās Vācijā 2015. gada decembrī un lūdza patvērumu 2016. gada februārī. Federālā migrācijas un bēgļu pārvalde ar 2016. gada 29. augusta lēmumu viņam piešķīra alternatīvo aizsardzību, taču viņam tika atteikts bēgļa statuss. Ar 2016. gada 24. novembra spriedumu *Verwaltungsgericht* (Administratīvā tiesa, Vācija) apmierināja viņa apelāciju un lika piešķirt viņam bēgļa statusu.

5 *UNRWA* parasti atsaucas uz Rietumkrastu, Gazu, Sīriju, Libānu un Jordāniju katru atsevišķi kā uz “darbības zonu”, bet uz visām piecām zonām kopā kā uz “mandātteritoriju”. Šī terminoloģija ir izmantota arī Tiesas judikatūrā; skat. spriedumus, 2010. gada 17. jūnijs, *Bolbol* (C-31/09, EU:C:2010:351, 7. punkts); 2012. gada 19. decembris, *Abed El Karem El Kott u.c.* (C-364/11, EU:C:2012:826, 7. punkts), un 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:584, 7. punkts); skat. arī ģenerāladvokātes E. Šarpstones [*E. Sharpston*] secinājumus lietā *Bolbol* (C-31/09, EU:C:2010:119, 11. punkts un 10. zemsvītras piezīme), kuros ir atsauce uz *UNRWA* Konsolidētajām kvalificēšanās un reģistrācijas instrukcijām (*Consolidated Eligibility and Registration Instructions*; turpmāk tekstā – “*CERI*”), VII nodaļas E daļa.

6 *UNRWA* 2015. gada darbības pārskata 1. lpp. “Kopsavilkums” teikts, ka tikai 44 no 118 *UNRWA* skolām turpināja darboties (tomēr tās tika papildinātas ar 55 pēcpusdienas maiņas skolām), ka 15 no 23 aģentūras veselības centriem palikuši atvērti un ka tikai trīs no sešām naudas palīdzības kārtām tika sniegtas finansējuma trūkuma dēļ.

7 Pašlaik *UNRWA* interneta vietnē sadaļā ar virsrakstu “Ko mēs darām – reaģēšana ārkārtas situācijās” ir teikts, ka “notiekošais konflikts Sīrijā ir kļuvis par vienu no nopietnākajām problēmām, ar ko *UNRWA* ir saskārusies sešu gadu desmitu laikā, strādājot ar Palestīnas bēgļiem. Turpinoties vardarbībai, tās ietekme uz Palestīnas bēgļiem ir palielinājusies, pārvietojot vairāk nekā 50 % no reģistrēto bēgļu populācijas, tostarp vairāk nekā 270 000 pašā Sīrijā. Neraugoties uz ievērojamām problēmām, Aģentūra turpina sniegt Palestīnas bēgļiem Sīrijā un tiem, kas ir bēguši uz kaimiņvalstīm *UNRWA* darbības zonās, tostarp Libānu un Jordāniju, ārkārtas palīdzības, veselības, aizsardzības un izglītības pakalpojumus, kā arī pastāvīgu mikrofinansēšanu, lai atbalstītu mikrouzņēmēju izdzīvošanas stratēģijas.” Skat. tīmekļvietni https://www.unrwa.org/what-we-do/emergency-response (pēdējo reizi skatīta 2020. gada 28. septembrī).

21. Pēc apelācijas *Oberverwaltungsgericht* (Augstākā administratīvā tiesa, Vācija) noraidīja *Bundesrepublik Deutschland* (Vācijas Federatīvā Republika) iesniegto apelācijas sūdzību par *Verwaltungsgericht* (Administratīvā tiesa) lēmumu, pēc būtības konstatējot, ka XT kā palestīnietis, kas ir bezvalstnieks, bija bēglis tiesību aktu izpratnē, ar kuriem Vācijas tiesību aktos transponēja Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu. Saskaņā ar *Oberverwaltungsgericht* (Augstākā administratīvā tiesa) teikto XT bija saņēmis *UNRWA* aizsardzību un šī aizsardzība tika izbeigta tādu iemeslu dēļ, kas nebija atkarīgi no viņa vēlēšanās. *Oberverwaltungsgericht* (Augstākā administratīvā tiesa) atzina, ka viņa personiskā drošība, aizbraucot no Sīrijas, tika nopietni apdraudēta un ka viņam nebija piekļuves *UNRWA* aizsardzībai citās aģentūras mandātteritorijās, jo Jordānija un Libāna jau bija slēgušas savas robežas palestīniešu bēgļiem no Sīrijas. Tā konstatēja, ka viņa aizceļošanu izraisījuši apstākļi, kas nebija atkarīgi no viņa gribas, un ka to nevar uzskatīt par brīvprātīgu. To apstiprināja fakts, ka viņam tika piešķirta alternatīvā aizsardzība [8].

22. Vācijas Federatīvā Republika iesniedza revīzijas sūdzību *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija).

23. Iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai, lai vērtētu jautājumu, vai Direktīvas 2011/95/ES 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma izpratnē palestīnietim, kas ir bezvalstnieks, vairs netiek nodrošināta *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība, teritoriālā ziņā ir jāņem vērā tikai attiecīgā darbības zona (Gazas josla, Jordānija, Libāna, Sīrija, Rietumkrasts), kurā bezvalstniekam, pametot *UNRWA* mandātteritoriju, bija faktiskā dzīvesvieta (šajā gadījumā – Sīrija), vai ir jāņem vērā arī citas *UNRWA* mandātteritorijā ietilpstošās darbības zonas?

2) Ja nav jāņem vērā tikai darbības zona pamešanas brīdī: vai vienmēr un neatkarīgi no citiem priekšnoteikumiem ir jāņem vērā visas mandātteritorijas darbības zonas? Ja tas tā nav, vai pārējās darbības zonas ir jāņem vērā tikai tad, ja bezvalstniekam ar šo darbības zonu bija cieša (teritoriāla) saikne? Vai, lai konstatētu šādu saikni, ir jākonstatē – pamešanas brīdī esoša vai iepriekšēja – pastāvīgā dzīvesvieta? Vai, vērtējot ciešu (teritoriālu) saikni, ir jāņem vērā citi apstākļi? Ja tas tā ir, tad kādi? Vai ir nozīme tam, ka bezvalstniekam *UNRWA* mandātteritorijas pamešanas brīdī ir iespēja ieceļot attiecīgajā darbības zonā un no viņa to var gaidīt?

3) Vai bezvalstnieks, kurš pamet *UNRWA* mandātteritoriju, jo viņa faktiskās dzīvesvietas darbības zonā ir apdraudēta viņa personiskā drošība un *UNRWA* tur nav iespējams viņam nodrošināt aizsardzību vai palīdzību, bauda Direktīvas 2011/95/ES 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma izpratnē direktīvas piešķirto aizsardzību arī tad, ja viņš iepriekš ir devies uz šo darbības zonu, nepastāvot viņa personiskās drošības apdraudējumam viņa iepriekšējās dzīvesvietas darbības zonā un nepastāvot situācijai, kad atbilstoši apstākļiem robežas šķērsošanas brīdī varētu rēķināties ar to, ka darbības zonā, uz kurieni viņš dodas, viņš saņems *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību un tuvākajā laikā varēs atgriezties savas līdzšinējās dzīvesvietas darbības zonā?

4) Vai, lai vērtētu jautājumu, vai bezvalstniekam nav jāatzīst *ipso facto* bēgļa statuss tāpēc, ka pēc *UNRWA* mandātteritorijas pamešanas vairs nav konstatējami Direktīvas 2011/95/ES 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajā teikumā izvirzītie priekšnoteikumi, ir jāņem vērā tikai pēdējās pastāvīgās dzīvesvietas darbības zona? Ja tas tā nav, vai papildus pēc analoģijas ir jāņem vērā zonas, kurām saskaņā ar 2. punktu ir nozīme attiecībā uz pamešanas brīdi? Ja tas tā nav, saskaņā ar kādiem kritērijiem ir jānosaka zonas, kuras jāņem vērā lēmuma par pieteikumu pieņemšanas brīdī? Vai, lai secinātu, ka vairs nav konstatējami Direktīvas 2011/95/ES 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajā teikumā izvirzītie priekšnoteikumi, ir jākonstatē (valsts vai kvazi valsts) iestāžu gatavība uzņemt (atpakaļ) bezvalstnieku attiecīgajā darbības zonā?

8 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu ceturtais punkts.

5) Gadījumā, ja saistībā ar Direktīvas 2011/95/ES 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajā teikumā izvirzīto priekšnoteikumu pastāvēšanu un zušanu nozīme ir (pēdējās) pastāvīgās dzīvesvietas darbības zonai – kādiem kritērijiem ir nozīme, pamatojot pastāvīgo dzīvesvietu? Vai ir nepieciešama likumīga dzīvesvietas valsts atļauta uzturēšanās? Ja tas tā nav, vai darbības zonas atbildīgajām iestādēm ir vismaz apzināti jāpacieš attiecīgā bezvalstnieka uzturēšanās? Ja šajā ziņā tas tā ir, vai atbildīgajām iestādēm ir konkrēti jāzina par attiecīgā bezvalstnieka klātesamību vai arī pietiek ar uzturēšanās kā lielākas personu grupas dalībnieka apzinātu paciešanu? Ja tas tā nav, vai pietiek tikai ar ilgāku faktisku uzturēšanos?"

24. Rakstveida apsvērumus ir iesniegušas Beļģijas un Vācijas valdības, kā arī Federālā migrācijas un bēgļu pārvalde un Eiropas Komisija. 2020. gada 10. jūnija tiesas sēdē mutvārdu apsvērumus sniedza Vācijas un Francijas valdības un Komisija.

III. Vērtējums

A. Ievada piezīmes

25. Pirms uzdoto jautājumu izskatīšanas uzskatu, ka ir lietderīgi izteikt dažas sākotnējas piezīmes par, attiecīgi, Direktīvas 2011/95 un *UNRWA* darbību ģeogrāfisko tvērumu.

1. Direktīva 2011/95

26. Direktīva 2011/95 tika pieņemta 2011. gada 13. decembrī. Ar to tika pārstrādāta un atcelta Direktīva 2004/83. Lai gan tika veiktas izmaiņas citās direktīvas daļās, šo divu direktīvu 12. panta 1. punkta a) apakšpunkti pēc būtības ir identiski; tika veiktas tikai ortogrāfiskas izmaiņas. Tāpēc judikatūra, kas attiecas uz Direktīvas 2004/83 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu, būtu vienādi jāpiemēro arī Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunktam.

27. 12. panta 1. punkta a) apakšpunktam ir divas daļas. Pirmajā daļā persona, kas ietilpst Ženēvas konvencijas 1. panta D punkta darbības jomā, tiek izslēgta no "no to personu loka, kas atzītas par bēgļiem" direktīvas izpratnē. Ar 1. panta D punkta pirmo daļu no Ženēvas konvencijas piemērošanas jomas tiek izslēgtas personas, kuras "pašlaik saņem" *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību [9] (izslēgšanas klauzula). 1. panta D punkta otrajā daļā ir noteikts, ka tad, "ja personām šāda aizsardzība vai palīdzība ir pārtraukta jebkādu iemeslu dēļ" un ja pēc Apvienoto Nāciju Ģenerālās Asamblejas rezolūcijām to stāvoklis nav īpaši noteikts, tām *ipso facto* ir tiesības uz Ženēvas konvencijas aizsardzību (iekļaušanas klauzula). Ir skaidrs, ka *UNRWA* reģistrēto Palestīnas bēgļu stāvoklis vēl nav šajā ziņā noregulēts [10]. Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma angļu valodas redakcijā, *ad verbatim*, tiek atkārtota 1. panta D punkta otrā daļa, tikai vārdu "Konvencija" aizstājot ar vārdu "Direktīva" [11]. No tā, kā arī no pastāvīgās judikatūras loģiski izriet, ka 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma iekļaušanas klauzula tiek izmantota tikai tad, ja ir piemērojama 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmā teikuma izslēgšanas klauzula [12].

9 Ženēvas konvencijas 1. panta D punkts un Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts attiecas uz "aizsardzību vai palīdzību no citām Apvienoto Nāciju struktūrām, izņemot Apvienoto Nāciju Augstākā Komisāra pārvaldi bēgļu jautājumos". Praksē šis izteikums attiecas tikai uz *UNRWA*.

10 Skat., piemēram, rezolūciju, ko 2019. gada 13. decembrī pieņēma ANO Ģenerālā asambleja, A/RES/74/85.

11 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta franču valodas versija atšķiras no Ženēvas konvencijas attiecīgā noteikuma franču valodas versijas; tomēr tas tā ir tikai formulējumā, nevis saturā, un šķiet, ka atšķirības vairāk tika ieviestas, lai saskaņotu direktīvas franču un angļu valodas versijas.

12 Spriedums, 2010. gada 17. jūnijs, *Bolbol* (C-31/09, EU:C:2010:351, 55. un 56. punkts).

28. Ženēvas konvencija attiecas tikai uz "bēgļiem", savukārt Direktīva 2011/95 un Direktīva 2004/83 attiecas arī uz "alternatīvo aizsardzību". Šī iemesla dēļ, lai gan izslēgšanas klauzula saskaņā ar Ženēvas konvencijas 1. panta D punktu attiecas uz visu konvenciju, abu direktīvu 12. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteiktā izslēgšana attiecas tikai uz "bēgļa" statusu. Tādējādi personu var izslēgt no to personu loka, kas atzītas par bēgļiem saskaņā ar šo Direktīvas 2011/95 normu, bet tai tomēr ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību.

29. Attiecībā uz Direktīvu 2011/95 Tiesa atkārtoti ir norādījusi, ka no šīs direktīvas 4., 23. un 24. apsvēruma izriet, ka Ženēvas konvencija ir bēgļu aizsardzības starptautiskā tiesiskā režīma stūrakmens un ka šīs direktīvas noteikumi, lai noteiktu, kurš atbilst bēgļa statusam, un to saturs, tika pieņemti, lai dalībvalstu kompetentajām iestādēm sniegtu vadlīnijas šīs konvencijas piemērošanai, pamatojoties uz kopīgiem jēdzieniem un kritērijiem [13], un ka šīs direktīvas noteikumi, tāpat kā Direktīvas 2004/83 noteikumi, tādējādi ir jāinterpretē, ņemot vērā tās vispārējo struktūru un mērķi, kā arī saskaņā ar Ženēvas konvenciju un pārējiem attiecīgajiem LESD 78. panta 1. punktā minētajiem līgumiem [14]. Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka arī šie noteikumi, kā tas izriet no Direktīvas 2004/83 10. apsvēruma, ir jāinterpretē, ievērojot pamattiesības, kā arī principus, kas ir atzīti Hartā [15].

2. UNRWA darbību ģeogrāfiskā darbības joma

30. *UNRWA* darbojas *mandātteritorijā*, kas sastāv no piecām *darbības zonām*, proti, Rietumkrasta, Gazas, Jordānijas, Libānas un Sīrijas [16], kur tā sniedz aizsardzību un/vai palīdzību [17] Palestīnas bēgļiem un dažām citām saņēmēju kategorijām, piemēram, "Jerusalem Poor and Gaza Poor" un nereģistrētām personām, kas pārvietotas 1967. gada un turpmāko karadarbību rezultātā [18]. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu lietas faktu apraksta var secināt, ka XT ir "Palestīnas bēglis". Abas darbības zonas, kurās XT ir dzīvojis, atrodas divās dažādās suverēnās valstīs – Sīrijā un Libānā. Tomēr tās abas ir *UNRWA* "mandātteritorijas" daļa.

13 Skat. spriedumus, 2018. gada 13. septembris, *Ahmed* (C-369/17, EU:C:2018:713, 40. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2019. gada 14. maijs, M u.c. (Bēgļa statusa atcelšana) (C-391/16, C-77/17 un C-78/17, EU:C:2019:403, 81. punkts), un tādā pašā veidā – attiecībā uz atbilstošo Direktīvas 2004/83 3., 16. un 17. apsvērumu – spriedumus, 2010. gada 17. jūnijs, *Bolbol* (C-31/09, EU:C:2010:351, 37. punkts); 2012. gada 19. decembris, *Abed El Karem El Kott* u.c. (C-364/11, EU:C:2012:826, 42. punkts), un 2017. gada 31. janvāris, *Lounani* (C-573/14, EU:C:2017:71, 41. punkts).

14 Spriedumi, 2012. gada 19. decembris, *Abed El Karem El Kott u.c.* (C-364/11, EU:C:2012:826, 43. punkts), un 2018. gada 13. septembris, *Ahmed* (C-369/17, EU:C:2018:713, 40. un 41. punkts).

15 Spriedumi, 2010. gada 2. marts, *Salahadin Abdulla* u.c. (C-175/08, C-176/08, C-178/08 un C-179/08, EU:C:2010:105, 52.–54. punkts); 2012. gada 19. decembris, *Abed El Karem El Kott u.c.* (C-364/11, EU:C:2012:826, 43. punkts), un 2014. gada 2. decembris, A u.c. (no C-148/13 līdz C-150/13, EU:C:2014:2406, 45. un 46. punkts).

16 Šī terminoloģija ir atrodama ANO Ģenerālās asamblejas rezolūcijās par *UNRWA*, kā arī *UNRWA* materiālos, kuros aprakstīta aģentūra un tās darbība. Piemēram, skat. Ģenerālās asamblejas 2014. gada 5. decembra rezolūcijas A/RES/69/88 9. apsvērumu un Ģenerālās asamblejas 2017. gada 7. decembra rezolūcijas A/RES/72/82 25. apsvērumu, kuros ir sniegta atsauce uz "visām darbības zonām, proti, Jordāniju, Sīrijas Arābu Republiku un okupēto palestīniešu teritoriju". Skat. arī Ģenerālās asamblejas 2015. gada 9. decembrī pieņemtās rezolūcijas – [*UNRWA*] darbība Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos, A/RES/70/85 15. apsvērumu. To Tiesa ir skaidri izmantojusi arī spriedumos, 2010. gada 17. jūnijs, *Bolbol* (C-31/09, EU:C:2010:351, 7. punkts); 2012. gada 19. decembris, *Abed El Karem El Kott* u.c. (C-364/11, EU:C:2012:826, 7. punkts), un 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:584, 7. punkts).

17 Apzinos, ka jautājumi par to, vai *UNRWA* faktiski nodrošina "aizsardzību" un vai aģentūrai ir "aizsardzības mandāts", ir strīdīgi. Ģenerāladvokāte E. Šarpstone secinājumos lietā *El Kott* pauda viedokli, ka *UNRWA* "nav izveidota, lai sniegtu, kā arī nekad nav nodrošinājusi "aizsardzību" palestīniešu bēgļiem", tādējādi stingri skatoties uz vārda "aizsardzība" nozīmi šajā kontekstā (skat. šo secinājumu 66. punktu un 6. un 30. zemsvītras piezīmi) un koncentrējoties uz policijas vai citu aģentūras kontrolētu drošības spēku neesamību. Pati *UNRWA* ir ieņēmusi citu viedokli, kas pausts publikācijā "Palestīnas bēgļu aizsardzība". Šajā publikācijā aģentūra apgalvo, ka ANO Ģenerālā asambleja ir atzinusi tās "aizsardzības mandātu", atzīstot "aģentūras vērtīgo darbu, sniedzot aizsardzību palestīniešu tautai, it īpaši Palestīnas bēgļiem", kā konstatēts Ģenerālās asamblejas 2014. gada 5. decembra rezolūcijā A/RES/69/88. (Tas pats formulējums ir atrodams Ģenerālās asamblejas 2017. gada 7. decembra rezolūcijā A/RES/72/82). Šajās rezolūcijās arī tiek atzinīgi vērtēta Aģentūra par tās ārkārtas centieniem "nodrošināt patvērumu [..] *aizsardzību* un citu humāno palīdzību" "2014. gada jūlija un augusta militāro operāciju" laikā, un tajās ir izteikta "īpaša atzinība" Aģentūrai par tās "būtisko lomu", kas tai ir bijusi vairāk nekā [60/65] gadus, sniedzot būtiskus pakalpojumus [..] Palestīnas bēgļu *aizsardzībai* [..]". Šo jautājumu risināšana nav būtiska, lai sniegtu atbildi uz šajā lietā uzdotajiem jautājumiem.

18 Skat. *CERI*, I un III nodaļu. "Palestīnas bēgļi" *CERI* ir definēti kā "personas, kuru parastā dzīvesvieta laikposmā no 1946. gada 1. jūnija līdz 1948. gada 15. maijam bija Palestīna un kuras 1948. gada konflikta rezultātā zaudēja gan mājas, gan iztikas līdzekļus", kā arī šādu vīriešu dzimuma Palestīnas bēgļu pēcnācēji. Šīs kategorijas dalībnieki joprojām var reģistrēties bēgļa statusā *UNRWA* (skat. *CERI*, III nodaļas A daļas 1. punktu). Šajos secinājumos izteiciens "Palestīnas bēgļi" – ja tas nav daļa no citāta – tiek izmantots, lai apzīmētu plašāku palestīniešu izcelsmes bēgļu kategoriju.

31. *UNRWA* nekontrolē savas darbības zonas, un tā nevar dot vai liegt reģistrētam Palestīnas bēglim piekļuvi teritorijai, kurā atrodas attiecīgā darbības zona. Tādējādi faktiskā piekļuve var būt (un bieži vien būs) atkarīga no valdības vai kvazi valdības pilnvaru mainīgās politikas, kas konkrētajā laikā kontrolē attiecīgo teritoriju.

B. Par pirmo un otro jautājumu

32. Ar savu pirmo un otro jautājumu, kurus aplūkošu kopā, iesniedzējtiesa būtībā meklē norādījumus par ģeogrāfisko apgabalu, kas būtu jāņem vērā, vērtējot, vai *UNRWA* palīdzība vai aizsardzība ir "izbeigta" attiecībā uz konkrētu personu, kura iepriekš izmantoja šādu palīdzību vai aizsardzību. Jautājumi īpaši attiecas uz Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otro teikumu un Ženēvas konvencijas 1. panta D punkta otrās daļas "iekļaušanas klauzulu"[19]. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir balstīts uz pieņēmumu, ka 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmā teikuma un 1. panta D punkta pirmās daļas izslēgšanas klauzula ir piemērojama pamatlietā. Sava vērtējuma nolūkos esmu pieņēmis, ka tas tā ir.

1. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

33. Puses, kas iesniegušas rakstveida apsvērumus – Komisija, Beļģija, Vācija un Federālā migrācijas un bēgļu pārvalde –, ir vienisprātis, ka, novērtējot, vai 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība attiecībā uz kādu personu ir izbeigta, jāņem vērā ne tikai attiecīgās personas pēdējās dzīvesvietas darbības zona. Komisija ir paudusi viedokli – kuram es principā piekrītu –, ka ir jāņem vērā *UNRWA* darbības zonas, kurām attiecīgā persona faktiski varēja piekļūt[20], atstājot *UNRWA* mandātteritoriju, kā arī darbības zonas, kurām attiecīgajai personai būtu piekļuve lēmuma (ieskaitot tiesas lēmumu) par pieteikumu par bēgļa statusa piešķiršanu pieņemšanas laikā.

34. Vācijas Federatīvā Republika ir paudusi viedokli, ka papildus pēdējās faktiskās dzīvesvietas darbības zonai būtu jāņem vērā arī citas darbības zonas, ar kurām attiecīgajai personai ir būtiski sakari. Šīs citas darbības zonas varētu būt darbības zonas, kurās atradās pieteikuma iesniedzēja pēdējā vai pastāvīgā dzīvesvieta vai kurās viņam bija tuvi ģimenes locekļi. Beļģija ir paudusi viedokli, ka, nosakot, vai palestīnietis, kas ir bezvalstnieks, joprojām saņēma *UNRWA* palīdzību brīdī, kad viņš pameta *UNRWA* mandātteritoriju, ir jāņem vērā visas *UNRWA* darbības zonas un ka pieteikuma iesniedzējam ir pienākums parādīt, ka viņam nebija iespējams ceļot uz citu *UNRWA* darbības zonu un saņemt tur aizsardzību vai palīdzību.

35. Francija neiesniedza rakstveida apsvērumus, bet pieprasīja uzklausīšanu, kuras laikā tā pauda viedokli, ka tikai darbības zona, kurā atradās pieteikuma iesniedzēja "pastāvīgā dzīvesvieta" pirms bēgļa statusa pieteikuma iesniegšanas, ir būtiska, lai noteiktu, vai *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība ir vai nav izbeigta.

19 Ērtības labad atsaukšos uz Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu kā "12. panta 1. punkta a) apakšpunktu", bet uz Ženēvas konvencijas 1. panta D punktu kā "1. panta D punktu".

20 Komisijas rakstveida apsvērumu franču valodas versijā frāze "aurait effectivement pu avoir accès" tiek izmantota attiecībā uz darbības zonām, kas jāņem vērā brīdī, kad pieteikuma iesniedzējs pameta *UNRWA* mandātteritoriju; vācu valodā tiek lietots formulējums "tatsächlich Zugang hätte haben können".

2. Pirmā un otrā jautājuma vērtējums

36. Vispirms jānorāda, ka ne 12. panta 1. punkta a) apakšpunktā, ne 1. panta D punktā nav atsauces uz attiecīgās personas "dzīvesvietu". 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmā teikuma un 1. panta D punkta pirmās daļas izpratnē ir svarīgi tas, vai persona saņem palīdzību vai aizsardzību no attiecīgās aģentūras, kā arī – attiecībā uz šo divu noteikumu otro daļu vai teikumu – tas, vai šī aizsardzība vai palīdzība "ir izbeigta" [21].

37. Otrkārt, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru novērtējums par to, vai uz personu attiecas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmais vai otrais teikums, vai abi, ir jāveic individuāli, nevis vērtējot Palestīnas bēgļus vai palestīniešu bēgļus kopumā kā grupu [22]. Tāpēc es nepiekrītu dažu lietas dalībnieku paustajām bažām, ka, ņemot vērā visu *UNRWA* mandātteritoriju, novērtējumā par to, vai šīs aģentūras aizsardzība vai palīdzība ir izbeigta, nepamatoti tiktu ierobežota 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma iekļaušanas klauzulas piemērošanas joma [23]. Šāds novērtējums būtu jāveic individuāli, kas nozīmē, ka jāņem vērā tikai tāda aizsardzība vai palīdzība citās darbības zonās, kas pieteikuma iesniedzējam faktiski bija vai ir pieejama.

38. Dažādi piesaistes elementi, kurus ir ierosinājuši daži lietas dalībnieki, parasti, šķiet, rada lielāku iespējamību, ka konkrētam pieteikuma iesniedzējam patiesi būs piekļuve attiecīgajai darbības zonai un tādējādi arī tur sniegtajai *UNRWA* aizsardzībai vai palīdzībai. Visskaidrāk tas attiecas uz vienu no Federālās migrācijas un bēgļu pārvaldes sniegtajiem piemēriem. Ja pieteikuma iesniedzējam ir oficiālas tiesības uzturēties citā darbības zonā, kur *UNRWA* sniedz savu palīdzību, un viņam ir iespējams tur nokļūt, acīmredzot viņam ir efektīva piekļuve šai palīdzībai un, manuprāt, 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma iekļaušanas klauzula nav jāpiemēro.

39. Tas, vai ģimenes attiecības, iepriekšējā pastāvīgā dzīvesvieta vai citas būtiskas saites vai piesaiste konkrētai darbības zonai konkrētam atsevišķam pieteikuma iesniedzējam patiesi ļaus piekļūt *UNRWA* palīdzībai šajā darbības zonā, ir jautājums par faktiem, kas, manuprāt, būtu jānosaka katrā gadījumā atsevišķi, ņemot vērā visus būtiskos faktus, tostarp pieteikuma iesniedzēja personiskos apstākļus [24]. Ja attiecīgajam pieteikuma iesniedzējam, vērtējot individuāli, brīdī, kad viņš pameta *UNRWA* mandātteritoriju, bija faktiska piekļuve *UNRWA* aizsardzībai vai palīdzībai vai viņam ir šāda faktiska piekļuve brīdī, kad tiek pieņemts lēmums (ieskaitot tiesas lēmumu) attiecībā uz viņa pieteikumu, nevar uzskatīt, ka uz viņu attiecas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma iekļaušanas klauzula, neatkarīgi no tā, kāda ir viņa saikne ar darbības zonu – ja tāda ir –, kas darīja piekļuvi iespējamu. Tādā gadījumā, ja *UNRWA* turpina sniegt aizsardzību vai palīdzību vienā vai vairākās darbības zonās, kas ir pieejamas pieteikuma iesniedzējam, nevar uzskatīt, ka *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība ir "izbeigta". Drīzāk var teikt, ka pieteikuma iesniedzējs ir atteicies no šādas aizsardzības vai palīdzības, pametot darbības zonu, kas viņam iepriekš bija pieejama.

21 Citos Direktīvas 2011/95, kā arī Ženēvas konvencijas noteikumos ir sniegtas atsauces uz bezvalstnieka dzīvesvietu vai "pastāvīgo dzīvesvietu" – piemēram, Ženēvas konvencijas 1. panta A punkta 2. apakšpunkta pirmās daļas beigās, kas attiecas uz bezvalstnieka kvalificēšanu par "bēgli" konvencijas izpratnē vai Direktīvas 2011/95 2. panta d) punkta beigās, kas atspoguļo šo Ženēvas konvencijas noteikumu. Tomēr Ženēvas konvencijas 1. panta D punkta pirmajā daļā īpaši tiek izslēgtas personas, uz kurām attiecas Ženēvas konvencijas piemērošana un tādējādi šo noteikumu piemērošana.

22 Šajā sakarā skat. spriedumu, 2010. gada 17. jūnijs, *Bolbol* (C-31/09, EU:C:2010:351, 41., 46.–49., 53. punkts un rezolutīvā daļa); skat. arī argumentus ģenerāladvokātes E. Šarpstones secinājumos šajā lietā, 44. punkts.

23 Skat. Federālās migrācijas un bēgļu pārvaldes apsvērumus, 25. punkts, un Vācijas Federatīvās Republikas apsvērumus, 27. punkts.

24 Šie personiskie apstākļi varētu ietvert arī ar veselību saistītus ierobežojumus vai tiesības, kas izriet no Hartas.

40. Šo 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta interpretāciju atbalsta Tiesas spriedumi lietās *Bolbol*, *El Kott* un *Alheto*. Katrā no šiem spriedumiem Tiesa skaidri atsaucās uz *UNRWA* mandātteritoriju, uz teritoriju, kas ietver Gazas joslu, Rietumkrastu, Jordāniju, Libānu un Sīriju, un, ciktāl tas ir atbilstoši, uzskatīja šo teritoriju par vienu vienību [25]. Lietā *Alheto* saistībā ar jautājumu, kas attiecas uz Direktīvas 2013/32/ES 35. pantu [26], Tiesa turklāt norādīja, ka persona, kas gūst labumu no "*UNRWA* efektīvas aizsardzības vai palīdzības" citā darbības zonā, nevis tajā, kur tai bija pastāvīgā dzīvesvieta pirms *UNRWA* mandātteritorijas pamešanas un kurā tā tādējādi varēja uzturēties drošībā, cienīgos dzīves apstākļos, neriskējot tikt pārceltai uz pastāvīgās dzīvesvietas teritoriju, "ir [..] jāizslēdz no to personu loka, kas atzītas par bēgļiem Eiropas Savienībā saskaņā ar Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu" [27].

41. *UNHCR* gadu gaitā ir izdevusi vairākas vadlīnijas, piezīmes un citus paziņojumus par 1. panta D punkta un, laiku pa laikam, arī par 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta interpretāciju. Šie paziņojumi ir ieteikumu tiesību akti, tāpēc tiem ir noteikts pārliecināšanas spēks, bet tie nav saistoši [28].

42. Kaut arī 1. panta D punkts nav mainījies, *UNHCR* paustie viedokļi par šo jautājumu laika gaitā ir ievērojami atšķirušies. Tādējādi *UNHCR* vienā šādā paziņojumā [29] pauda viedokli, ka Palestīnas bēglim, kurš jebkāda iemesla dēļ pametis *UNRWA* mandātteritoriju, *ipso facto* esot tiesības uz Ženēvas konvencijas priekšrocībām un atzīšanu par bēgli saskaņā ar Direktīvu 2004/83, līdz viņš atgriežas šajā teritorijā (skat. šī paziņojuma 2.2. un 2.3. punktu – vēlos norādīt, ka saskaņā ar šo interpretāciju visi pieci prejudiciālie jautājumi būtu strīdīgi), turpretī vienā no savām pamatnostādnēm [30] tā pauda nostāju, ka 1. panta D punkta otrās daļas iekļaušanas klauzula tiek piemērota, ja viens vai vairāki "objektīvi iemesli" tam, kāpēc pamest *UNRWA* mandātteritoriju vai liegt personai (atkārtoti) izmantot *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību, ir izraisījuši šīs aizsardzības vai palīdzības izbeigšanu attiecīgajai personai (šo pamatnostādņu 19. un 22. punkts).

43. Iepriekšminētajās pamatnostādnēs *UNHCR* papildus pauž viedokli, ka novērtējums par to, vai palestīniešu bēglim būs iespēja piekļūt *UNRWA* aizsardzībai vai palīdzībai, ir jāveic attiecībā uz "vienotu *UNRWA* mandātteritoriju", nevis attiecībā uz "katru *UNRWA* mandātteritoriju" [31]. *UNHCR* norāda, ka šo ieteikumu atbalsta formulējumi Tiesas nolēmumā lietā *El Kott* un Tiesas šajā spriedumā izmantotās termina "mandātteritorija" vienskaitļa formas [32].

44. Neuzskatu, ka *UNHCR* ieteikums būtu pārliecinošs, un, manuprāt, Tiesas nolēmums lietā *El Kott* [33] to neatbalsta. Šajā nozīmē vispirms jānorāda, ka *UNHCR* šajā pamatnostādņu daļā atkāpjas ne tikai no terminoloģijas, kuru vienoti izmanto ANO Ģenerālā asambleja rezolūcijās par *UNRWA*, pati *UNRWA* sava darba aprakstos un Tiesa savos spriedumos, tostarp lietā *El Kott* [34], bet arī no terminoloģijas, kuru

25 Skat. spriedumus, 2012. gada 19. decembris, *Abed El Karem El Kott* u.c. (C-364/11, EU:C:2012:826, 36. punkts, kas attiecas uz to, ka iesaistītās personas bija "spiestas pamest *UNRWA* darbības teritoriju"; 44. punkts, kas, attiecas uz lietu *Bolbol* un to, ka "ieinteresētā persona nebija saņēmusi *UNRWA* sniegto palīdzību, pirms tā pameta tās darbības teritoriju"; 45. punkts attiecībā uz "situāciju, kurā persona pamet šīs organizācijas vai aģentūras darbības teritoriju"), un it īpaši spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:584, 131.–143. punkts, kur 133. punktā ir atsauce uz Jordāniju kā "*UNRWA* mandātteritorijas daļu").

26 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.). Šīs direktīvas 35. pants attiecas uz pirmās patvēruma valsts jēdzienu.

27 Spriedums, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:584, 134. punkts).

28 Direktīvas 2011/95 22. apsvērumā ir teikts, ka, "nosakot bēgļu statusu saskaņā ar Ženēvas konvencijas 1. pantu, apspriešanās ar [*UNHCR*] var sniegt dalībvalstīm noderīgas vadlīnijas".

29 Skat. *UNHCR* 2009. gada oktobra pārskatīto paziņojumu par 1951. gada konvencijas 1. panta D punktu.

30 Skat. Starptautiskās aizsardzības pamatnostādnes Nr. 13: 1951. gada Konvencijas par bēgļu statusu 1. panta D punkta piemērojamība palestīniešu bēgļiem, 2017. gada decembris, HCR/GIP/17/13.

31 Starptautiskās aizsardzības pamatnostādnes Nr. 13: 1951. gada Konvencijas par bēgļu statusu 1. panta D punkta piemērojamība palestīniešu bēgļiem, 2017. gada decembris, HCR/GIP/17/13, 22. punkta k) apakšpunkts.

32 Turpat, 52. zemsvītras piezīme.

33 Spriedums, 2012. gada 19. decembris, *Abed El Karem El Kott* u.c. (C-364/11, EU:C:2012:826).

34 Skat. spriedumus, 2010. gada 17. jūnijs, *Bolbol* (C-31/09, EU:C:2010:351, 7. punkts); 2012. gada 19. decembris, *Abed El Karem El Kott* u.c. (C-364/11, EU:C:2012:826, 7. punkts), un 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:584, 7. punkts).

iepriekš pati *UNHCR* izmantoja pārskatītajā paziņojumā par 1951. gada konvencijas 1. panta D punktu [35] un tās pārskatītajā piezīmē par 1951. gada Konvencijas par bēgļu statusu 1. panta D punkta piemērojamību palestīniešu bēgļiem [36], kur termins "*UNRWA* mandātteritorija" tika izmantots, lai apzīmētu visu teritoriju, kurā *UNRWA* sniedz aizsardzību vai palīdzību.

45. Savā jaunākajā paziņojumā par šo jautājumu, kas šajā lietā tika izteikts Tiesai [37], *UNHCR* neatsaucas uz Tiesas spriedumu lietā *El Kott* kā atbalstu tās paustajiem uzskatiem. *UNHCR* šajā paziņojumā atgriežas pie parasti lietotās terminoloģijas, lietojot izteicienu "*UNRWA* mandātteritorija", lai aptvertu visas piecas *UNRWA* darbības zonas [38]. Tā pauž viedokli, ka novērtējums par to, vai aizsardzība vai palīdzība ir izbeigta, "ir jāveic [..] attiecībā uz darbības zonu, kurā persona iepriekš dzīvoja" [39]. Ja attiecīgā persona "iepriekš bija dzīvojusi vairāk nekā vienā *UNRWA* darbības zonā", *UNHCR* tagad uzskata, ka "novērtējumu par to, vai "aizsardzība vai palīdzība kāda iemesla dēļ ir izbeigta", var veikt vairāk nekā vienā zonā, kur persona iepriekš bija dzīvojusi". Pamatojot savu viedokli, *UNHCR* atsaucas uz savām Starptautiskās aizsardzības pamatnostādnēm Nr. 13 [40], kas minētas iepriekš 43. un 44. punktā, nepaskaidrojot neatbilstības starp paziņojumu un šīm vadlīnijām, kuras, šķiet, nav likvidētas. Manuprāt, apgalvojums nav vairāk pārliecinošs par vadlīnijām.

46. Tāpēc ierosinu Tiesai uz pirmo un otro uzdoto jautājumu atbildēt šādi:

Analizējot Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē to, vai *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība ir "izbeigta" attiecībā uz konkrētu personu, kura iepriekš ir izmantojusi šādu aizsardzību vai palīdzību, valstu tiesām vai kompetentajām administratīvām iestādēm ir jāņem vērā visas tās *UNRWA* darbības zonas, kurās pieteikuma iesniedzējam faktiski būtu pieejama *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība.

Pieņemot šo lēmumu, valsts tiesai vai administratīvajai iestādei ir jāņem vērā visi attiecīgie fakti, tostarp pieteikuma iesniedzēja personiskie apstākļi un viņa iespējas piekļūt šīm darbības zonām.

C. Par ceturto jautājumu

47. Ar ceturto jautājumu, kuru aplūkošu kā nākamo, iesniedzējtiesa būtībā meklē norādījumus par ģeogrāfisko apgabalu, kas būtu jāņem vērā, spriežot, vai nosacījumi *ipso facto* bēgļa statusa piešķiršanai ir zaudējuši spēku kopš brīža, kad pieteikuma iesniedzējs ir atstājis *UNRWA* mandātteritoriju, un, konkrētāk, vai teritorija, kas jāņem vērā, atspoguļo atbildi uz 1. un 2. jautājumu. Jautājums ir balstīts uz pieņēmumu, ka 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā teikuma iekļaušanas klauzula tiek piemērota pieteikuma iesniedzējam brīdī, kad viņš pamet *UNRWA* mandātteritoriju, bet tā vairs nav spēkā brīdī, kad kompetentās valsts administratīvās vai tiesu iestādes lemj par pieteikumu, proti, *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju ir izbeigta ar brīdi, kad viņš izbrauc no *UNRWA* mandātteritorijas, bet tā tur tiek atjaunota pirms galīgā lēmuma pieņemšanas attiecībā uz viņa prasību atzīt *ipso facto* viņu par bēgli.

35 ANO augstais komisārs bēgļu jautājumos (*UNHCR*), UNHCR pārskatītais paziņojums par 1951. gada konvencijas 1. panta D punktu attiecībā uz lietu *Bolbol/Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal*, kas tiek izskatīta Eiropas Savienības Tiesā, 2009. gada oktobris, pieejams tīmekļvietnē: https://www.refworld.org/docid/4add79a82.html.

36 *UNHCR* pārskatītā piezīme par 1951. gada Konvencijas par bēgļu statusu 1. panta D punkta piemērojamību palestīniešu bēgļiem, 2009. gada oktobris. Skat. jo īpaši 14. zemsvītras piezīmi.

37 ANO augstais komisārs bēgļu jautājumos (*UNHCR*), Paziņojums par 1951. gada konvencijas 1. panta D punktu un ES Kvalifikācijas direktīvas 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta interpretāciju un piemērošanu. Izdots saistībā ar *Bundesverwaltungsgericht* (Vācija) 2019. gada 3. jūlijā Eiropas Savienības Tiesai iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, Vācijas Federatīvā Republika/XT (C-507/19), 2020. gada 18. augusts, pieejams tīmekļvietnē: https://www.refworld.org/docid/5f3bdd234.html.

38 Turpat, 3. zemsvītras piezīme.

39 Turpat, 23. punkts.

40 Starptautiskās aizsardzības pamatnostādnes Nr. 13: 1951. gada Konvencijas par bēgļu statusu 1. panta D punkta piemērojamība palestīniešu bēgļiem, 2017. gada decembris, HCR/GIP/17/13.

1. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

48. Personas, kas iesniedza rakstveida apsvērumus, faktiski piekrīt, ka atbildei uz ceturto jautājumu ir jāatbilst uz otro jautājumu sniegtajai atbildei, proti, lai noteiktu, vai *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība bija izbeigta, kad pieteikuma iesniedzējs pameta *UNRWA* mandātteritoriju, un lai noteiktu, vai *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība bija atjaunota laikā, kad kompetentās valsts administratīvās vai tiesu iestādes pieņēma lēmumu par bēgļa statusa pieteikumu, esot jāņem vērā viens un tas pats ģeogrāfiskais apgabals [41].

49. Francijas valdība mutvārdu apsvērumos, pamatojot savu nostāju attiecībā uz pirmo, otro un ceturto jautājumu, ka attiecīgajam ģeogrāfiskajam apgabalam jābūt darbības zonai, kurā bijusi pieteikuma iesniedzēja pastāvīgā dzīvesvieta, apgalvoja, ka Direktīvas 2011/95 2. panta d) un n) punktā šis jēdziens ir izmantots, lai definētu nosacījumus, saskaņā ar kuriem bezvalstnieks būtu kvalificējams kā bēglis, un direktīvas 11. panta 1. punkta f) apakšpunktā tas pats jēdziens tiek izmantots, lai noteiktu apstākļus, kādos bezvalstnieks pārtrauc būt bēglis.

2. Ceturtā jautājuma vērtējums

50. Vispirms jānorāda, ka 12. panta 1. punkta a) apakšpunkts izslēdz personu no "to personu loka, kas atzītas par bēgļiem", un ka šī noteikuma piemērošanas ierosināšana nav saistīta ar dzīvesvietu, kā tas tika apspriests šo secinājumu 36. un turpmākajos punktos. Līdz ar to tam, ka 2. panta d) un n) punktā ir atsauce uz "pastāvīgo dzīvesvietu", nav izšķiroša nozīme, atbildot uz uzdotajiem jautājumiem. Otrkārt, ceturtais (un otrais) jautājums attiecas uz situāciju, kas atšķiras no situācijas, uz kuru attiecas Direktīvas 2011/95 11. panta 1. punkta f) apakšpunkts. Šis noteikums attiecas uz situāciju, kad bezvalstniekam jau ir piešķirts bēgļa statuss un kad vairs nepastāv apstākļi, saistībā ar kuriem šī persona tika atzīta par bēgli, un tas tā darbojas saistībā ar Direktīvas 2011/95 14. panta 1. punktu. Šis pēdējais noteikums liek dalībvalstīm "atcelt, pārtraukt vai atteikties atjaunot personas bēgļa statusu" bezvalstniekam, ja "viņš vai viņa izbeidzis būt bēglis saskaņā ar *11. pantu* (mans izcēlums)".

51. Turpretim ceturtais jautājums attiecas uz to, vai attiecīgā persona vispirms būtu jāatzīst par bēgli saskaņā ar 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otro teikumu. Šis noteikums, ja apstākļi to prasa – un vēlāk, ja būtu jāpieņem lēmums par atcelšanu –, darbotos kopā ar 14. panta 3. punktu, kas dalībvalstīm uzliek par pienākumu "atcelt, pārtraukt vai atteikties atjaunot personas bēgļa statusu" bezvalstniekam, ja "viņš saskaņā ar *12. pantu* ir jāizslēdz vai ir izslēgts no to personu loka, ko atzīst par bēgļiem" (mans izcēlums). 14. panta 3. punktā nav pieminēta pastāvīgā vai cita dzīvesvieta.

52. Tādējādi ierosinu Tiesai uz ceturto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Teritorija, kas jāņem vērā, lai noteiktu, vai lēmuma pieņemšanas laikā par *ipso facto* bēgļa statusa pieteikumu saskaņā ar 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otro teikumu nosacījumi šī noteikuma piemērošanai vairs nav spēkā, atbilst teritorijai, kas tiek ņemta vērā, lai novērtētu, vai *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība ir "izbeigta" attiecībā uz konkrētu personu, kura iepriekš ir izmantojusi šādu aizsardzību vai palīdzību, kā izklāstīts atbildē uz pirmo un otro jautājumu.

41 Beļģijas apsvērumi, 21.–32. un 38.–41. punkts; Vācijas Federatīvās Republikas apsvērumi, 35. punkts; Federālās migrācijas un bēgļu pārvaldes apsvērumi, 31. un 39. punkts, un Eiropas Komisijas apsvērumi, 29. punkts.

D. Par trešo jautājumu

53. Ar trešo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā lūdz izskaidrot to, vai bezvalstnieks var atsaukties uz personiskās drošības riskiem, kuriem viņš ir sevi brīvprātīgi pakļāvis, pārceļoties no drošas (vai samērā drošas) *UNRWA* mandātteritorijas un vietu, kur viņa personiskā drošība ir nopietni apdraudēta, un to, vai viņš, pamatojoties uz šo brīvprātīgi radušos risku, var *ipso facto* pieprasīt tiesības uz bēgļa statusa priekšrocībām saskaņā ar Direktīvu 2011/95.

54. Tiesa jau lietā *El Kott* ir skaidri norādījusi, ka brīvprātīga *UNRWA* mandātteritorijas pamešana nav pietiekams iemesls, lai izbeigtu 1. panta D punktā noteikto izslēgšanu no bēgļa statusa [42]. Tomēr Tiesa uzskatīja, ka tad, ja persona, kura faktiski ir izmantojusi *UNRWA* aizsardzību vai palīdzību, izbeidz to saņemt no viņas neatkarīga iemesla dēļ un neatkarīgi no viņas gribas, tiek piemērota 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta iekļaušanas klauzula un personai *ipso facto* ir tiesības uz direktīvas sniegtajām priekšrocībām ar nosacījumu, ka nav piemērojama neviena cita izslēgšanas klauzula, kas ietverta Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta b) apakšpunktā, 12. panta 2. punktā vai 12. panta 3. punktā [43].

55. Šajā ziņā jāuzskata, ka persona ir bijusi spiesta pamest *UNRWA* mandātteritoriju tad, ja ir pastāvējis nopietns risks šīs personas personiskajai drošībai un *UNRWA* nav varējusi garantēt, ka tās dzīves apstākļi šajā teritorijā būs samērīgi ar tai uzticēto misiju [44].

56. Saskaņā ar šo pamatojumu, pēc manām domām, nevar atsaukties arī uz brīvprātīgu pārcelšanos no drošas (vai relatīvi drošas) *UNRWA* darbības zonas uz vietu, kur pastāv nopietns risks attiecīgās personas personiskajai drošībai, lai apgalvotu, ka *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība šai personai ir "izbeigta".

57. Jo īpaši, ja attiecīgajai personai bija zināmi vai saprātīgi paredzami riski savai personiskajai drošībai darbības zonā, uz kuru tā devās, un ja tā nevarēja pamatoti cerēt, ka droši atgriezīsies drošajā (vai relatīvi drošajā) darbības zonā, kuru tā pameta, vai citā drošā *UNRWA* darbības zonā, nevar teikt, ka *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība attiecībā uz šo personu ir izbeigta.

58. Vēlos piebilst, ka šis secinājums attiecīgo personu neatstāj bez aizsardzības. Tā joprojām var pretendēt uz alternatīvo aizsardzību, un neizraidīšanas princips joprojām tiek piemērots saskaņā ar Direktīvas 2011/95 21. pantu, taču tai nevajadzētu būt iespējai pieprasīt *ipso facto* bēgļa statusu, pamatojoties uz apzināti un brīvprātīgi radušos risku.

59. Tāpēc ierosinu Tiesai uz trešo uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Persona, kas piesakās bēgļa statusam, nevar atsaukties uz personiskās drošības riskiem, kuriem tā ir sevi brīvprātīgi pakļāvusi, pārceļoties no drošas (vai samērā drošas) *UNRWA* darbības zonas un vietu, kur tās personiskā drošība ir nopietni apdraudēta, lai, pamatojoties uz šo brīvprātīgi radušos risku, pieprasītu *ipso facto* tiesības uz bēgļa statusa priekšrocībām saskaņā ar Direktīvu 2011/95.

E. Par piekto jautājumu

60. Iesniedzējtiesa piekto jautājumu ir uzdevusi tikai gadījumam, ja pieteikuma iesniedzēja pastāvīgā dzīvesvieta būtu jāuzskata par būtisku aspektu, atbildot uz otro un ceturto jautājumu. Ņemot vērā piedāvāto atbildi uz pirmajiem četriem jautājumiem, Tiesai uz piekto jautājumu nav jāatbild.

42 Skat., spriedumu, 2012. gada 19. decembris, *Abed El Karem El Kott* u.c. (C-364/11, EU:C:2012:826, 49.–51. un 59. punkts).

43 Turpat, 61., 64. un 65. punkts un rezolutīvās daļas 1) punkts.

44 Turpat, 63. punkts.

61. Komisija apgalvoja, ka pastāvīgā dzīvesvieta nav noteicošā otrajā un ceturtajā jautājumā, bet uz piekto jautājumu tomēr ir jāatbild. Komisija šajā ziņā norāda, ka termins "pastāvīgā dzīvesvieta" tiek izmantots Direktīvas 2011/95 11. panta 1. punkta f) apakšpunktā, kas attiecīgā gadījumā ir piemērojams arī palestīniešiem, kas ir bezvalstnieki.

62. Saskaņā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu lēmums par XT pieteikumu par bēgļa statusa piešķiršanu vēl nav galīgs, jo lieta joprojām ir pārsūdzības stadijā. Jautājums par turpmāku bēgļa statusa atcelšanu XT, šķiet, nav daļa no revīzijas sūdzības, kuru izskata iesniedzējtiesa, un šī tiesa nav lūgusi Tiesu interpretēt šīs direktīvas 11. panta 1. punkta f) apakšpunktu. Kā izklāstīts šo secinājumu 50. punktā, hipotētisku XT bēgļa statusa atcelšanu nākotnē, pamatojoties uz 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta pirmajā teikumā paredzēto izslēgšanas klauzulu, reglamentētu Direktīvas 2011/95 14. panta 3. punkts, kas nedarbojas kopā ar 11. panta 1. punkta f) apakšpunktu. Tāpēc uzskatu, ka piektajam jautājumam ir hipotētisks raksturs, ja vien pieteikuma iesniedzēja "pastāvīgās dzīvesvietas" jēdzienam nav nozīmes atbildei uz otro vai ceturto jautājumu, vai abiem. Es (tāpat kā Komisija) uzskatu, ka tas tā nav.

IV. Secinājumi

63. Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu 12. panta 1. punkta a) apakšpunktu izvērtējot, vai Apvienoto Nāciju Organizācijas Palīdzības un darba aģentūras Palestīnas bēgļiem Tuvajos Austrumos (*UNRWA*) aizsardzība vai palīdzība ir "izbeigta" attiecībā uz konkrētu personu, kura iepriekš ir izmantojusi šādu aizsardzību vai palīdzību, valsts tiesām vai kompetentajām administratīvajām iestādēm ir jāņem vērā visas tās *UNRWA* darbības zonas, kurās pieteikuma iesniedzējam faktiski būtu pieejama *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība.

   Pieņemot šo lēmumu, valsts tiesai vai administratīvajai iestādei ir jāņem vērā visi attiecīgie fakti, tostarp pieteikuma iesniedzēja personiskie apstākļi un viņa iespējas piekļūt šīm darbības zonām.

2) Teritorija, kas jāņem vērā, lai noteiktu, vai lēmuma par *ipso facto* bēgļa statusa pieteikumu saskaņā ar Direktīvas 2011/95 12. panta 1. punkta a) apakšpunkta otro teikumu pieņemšanas laikā nosacījumi šī noteikuma piemērošanai vairs nav spēkā, atbilst teritorijai, kas tiek ņemta vērā, lai novērtētu, vai *UNRWA* aizsardzība vai palīdzība ir "izbeigta" attiecībā uz konkrētu personu, kura iepriekš ir izmantojusi šādu aizsardzību vai palīdzību, kā izklāstīts atbildē uz pirmo un otro jautājumu.

3) Persona, kas piesakās bēgļa statusam, nevar atsaukties uz personiskās drošības riskiem, kuriem tā ir sevi brīvprātīgi pakļāvusi, pārceļoties no drošas (vai samērā drošas) *UNRWA* darbības zonas un vietu, kur tās personiskā drošība ir nopietni apdraudēta, lai, pamatojoties uz šo brīvprātīgi radušos risku, pieprasītu *ipso facto* tiesības uz bēgļa statusa priekšrocībām saskaņā ar Direktīvu 2011/95.

4) Ņemot vērā uz pirmajiem četriem uzdotajiem jautājumiem piedāvāto atbildi, Tiesai uz piekto jautājumu nav jāatbild.